Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100413

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-06-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Віра Геннадіївна

2. Savchenko Vira H.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Культурологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 22-06-2023

Спеціальність за освітою: 034 Культурологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.807.011

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30003600

Місцезнаходження: Бурсацький спуск, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 31000, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61057, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 13.11.45, 18.31.51, 80.31

Тема дисертації:

1. Культурологічні аспекти практик handmade як форм декоративно-ужиткового мистецтва

2. Cultural aspects of handmade practices as forms of decorative and applied art

Реферат/анотація:

1. Наукова новизна отриманих результатів полягає у концептуалізації практики handmade як соціально-культурного явища кінця XX – поч. XXI ст. Наукова інтерпретація практики handmade як культурного явища вимагає комплексного міждисциплінарного принципу із залученням культурологічного, історико-генетичного, функціонального, структурного підходів. Їх реалізація здійснюються через залучення до дослідження концепцій «структурного функціоналізму» А. Редкліфа-Брауна, глобалізаційно-цивілізаційного процесу В. Шейка, концепції «семіотики культури» Ю. Лотмана та Б. Успенського, теорії «мистецтва як соціокультурного явища» Т. Куна, В. Вундта, Й. Гейзінги, «дискурсивної влади» М. Фуко, концепції «суспільства споживання», «суспільства вражень», «постіндустріального суспільства» М. Фуко, Ж. Бодрійяра, Т. Веблена, Е. Тофлера, Г. Ліндта, Х. Ортега-і-Гасета. Наукове осмислення декоративно-ужиткового мистецтва в історичній ретроспективі розглядалось в загальному контексті мистецтва до періоду епохи Відродження. Тому значну частину теоретичної основи дисертаційного дослідження становлять праці з наукового осмислення мистецтва та його природи: Платон, Арістотель, І. Кант, Г. Гегель, Ф. Боас, Ж. М. Гюйо,

Е. Тайлор, Л. Попов, С. Рейнак, М. Бахтін, В. Кроче, А. Хаузер. Важливу частину дисертаційної роботи складає аналіз праць з теорії мистецтва та осмислення творчості як соціокультурного явища: Т. Куна, Н. Ніколаєва, В. Алексєєва, Т. Стефаненко, В. Вундта, В. Татаркевича, В. Лур'є, Л. Б. Альберті, А. Лосєва, Т. Гоббса, А. Бройля, І. Тена, Г. Ріккерта, Дж. Вазарі, В. Фріче, Е. Генекена, Й. Гейзінги. При концептуалізації практики handmade як новітньої форми реалізації декоративно-ужиткового мистецтва важливим є використання статистичних даних Google Trends та матеріалів відеохостингу YouTube як джерела розповсюдження теоретичних та практичних ідей та майстер-класів. Визначено час появи перших предметів декоративно-ужиткового мистецтва в полі культури, які датуються періодом палеоліту та є першими витворами мистецтва. Протягом історії декоративно-ужиткове мистецтво залишалось актуальним та затребуваним, присутнім в культурному полі при будь-яких умовах. Установлені основні функції мистецтва та їх актуалізацію в залежності від соціокультурних умов хронотопу. Оскільки практика handmade є новітньою формою реалізації декоративно-ужиткового мистецтва, доведено, що їй притаманні основні функції мистецтва загалом. Визначені умови появи практики handmade в умовах європейського локусу: високий рівень урбанізації, «суспільство споживання» та «суспільство вражень» як провідні соціокультурні чинники, широке впровадження в побут інформаційних технологій. Цей комплекс впливу призводить до зміни стилю життя. Надано визначення практики handmade як багаторівневої культурної системи, що знаходиться на перетині таких явищ, як декоративно-ужиткове мистецтво, хобі та ремесло. З'ясовані основні функції практики handmade, які актуалізуються в сучасних соціокультурних умовах. В першу чергу це психологічні та рекреаційні функції, які стають актуальними в рамках сучасного стилю життя. Виховні та педагогічні функції забезпечують культурну рефлексію щодо культурних кодів, їх ґенези та історичної динаміки. Соціальні функції наприкінці XX – поч. XXI ст. набувають екологічного спрямування: відповідальне та повторне споживання, використання природних матеріалів тощо. Результати дослідження можуть бути використані в міждисциплінарних дослідженнях соціокультурних процесів глобального простору, особливостей розвитку декоративно-ужиткового мистецтва, наприклад – арт-практик, що спрямовані на актуалізацію, переосмислення та розвиток традиційних ремесел та їх новітніх модифікацій, а також при розробці практичних і лекційних занять для курсів з історії та теорії культури, народної художньої творчості, мистецтвознавства.

2. The scientific novelty of the obtained results lies in the conceptualization of the handmade practice as a socio-cultural phenomenon of the late 20th - early 20th century. 21st century, The scientific interpretation of handmade practice as a cultural phenomenon requires a complex interdisciplinary principle involving cultural, historical-genetic, functional, and structural approaches. Their implementation is carried out through the involvement in research of the concepts of "structural functionalism" by A. Radcliffe-Brown, the globalization-civilization process by V. Sheik, the concept of "semiotics of culture" by Yu. Lotman and B. Uspensky, the theory of "art as a socio-cultural phenomenon" by T. Kuhn, V. Wundt, J. Geisinga, "discursive power" by M. Foucault, concepts of "consumer society", "society of impressions", "post-industrial society" by M. Foucault, J. Baudrillard, T. Veblen, E. Toffler, G. Lindt , H. Ortega y Gaseta. The scientific understanding of decorative and applied art in historical retrospect was considered in the general context of art before the Renaissance period. Therefore, a significant part of the theoretical basis of the dissertation research is made up of works on the scientific understanding of art and its nature: Plato, Aristotle, Y. Kant, H. Hegel, F. Boas, J. M. Guyot, E. Taylor, L. Popov, S. Reinak, M. Bakhtin, V. Croce, A. Hauser. An important part of the dissertation work is the analysis of works on the theory of art and the understanding of creativity as a sociocultural phenomenon: T. Kuna, N. Nikolayeva, V. Alekseeva, T. Stefanenko, V. Wundt, V. Tatarkevicha, V. Lurie, L. B Alberti, A. Losev, T. Hobbs, A. Broyle, I. Ten, G. Rickert, J. Vasari, V. Fritsche, E. Heneken, J. Geisinga. When conceptualizing the practice of handmade as the latest form of realization of decorative and applied art, it is important to use Google Trends statistical data and YouTube video hosting materials as a source of dissemination of theoretical and practical ideas and master classes. The time of the appearance of the first objects of decorative and applied art in the field of culture, which date back to the Paleolithic period and are the first works of art, has been determined. Throughout history, decorative and applied art remained relevant and in demand, present in the cultural field under any conditions. The main functions of art and their actualization depending on the socio-cultural conditions of the chronotope are established. Since the

practice of handmade is the newest form of realization of decorative and applied art, it has been proven that it has the main functions of art in general. The conditions for the appearance of handmade practice in the conditions of the European locus are determined: a high level of urbanization, "consumer society" and "society of impressions" as leading socio-cultural factors, wide introduction of information technologies into everyday life. This complex of influences leads to a change in lifestyle. The definition of handmade practice is provided as a multi-level cultural system that is at the intersection of such phenomena as decorative and applied art, hobby and craft. The main functions of handmade practice, which are actualized in modern socio-cultural conditions, have been established. First of all, these are psychological and recreational functions that are becoming relevant within the framework of the modern lifestyle. Educational and pedagogical functions provide cultural reflection on cultural codes, their genesis and historical dynamics. Social functions at the end of the 20th - beginning of 21st century acquire an ecological orientation: responsible and repeated consumption, use of natural materials, etc. The results of the research can be used in interdisciplinary studies of sociocultural processes of the global space, features of the development of decorative and applied art, for example - art practices aimed at the actualization, rethinking and development of traditional crafts and their latest modifications, as well as in the development of practical and lecture classes for courses in the history and theory of culture, folk art, art history.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шейко Василь Миколайович
2. Sheiko Vasyl M.

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.02, 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Виткалов Сергій Володимирович
2. Vitkalov Serhiy V

Кваліфікація: д. культ., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герчанівська Поліна Евальдівна
2. Gerchanivska Polina Evaldivna

Кваліфікація: д. культ., 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Божко Любов Дмитрівна
2. Bozhko Liubov D.

Кваліфікація: д. культ., 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Александрова Марина Вячеславівна
2. Aleksandrova Maryna Viacheslavivna

Кваліфікація: к. філос. н., 17.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Щербань Анатолій Леонідович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Щербань Анатолій Леонідович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.